

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/17/2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

276/2014. számú (XI. 20.)

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatát útján 2014. január 10-én előterjesztett **panaszát** a 2014. november 20-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2013. október 17-én a Budapesti Rendőr-főkapitányságon (továbbiakban: BRFK) terjesztette elő panaszbeadványát, a vele szemben 2013. október 9-án foganatosított rendőri intézkedéssel szemben. 2013. december 9-ei beadványában kérte a panaszának a Testület általi vizsgálatát.

I.

1) Az országos rendőrfőkapitány 2014. január 8-án kelt átiratában arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos 2013. december 9-én kelt beadványában kérte, hogy a BRFK Bűnügyi Főosztály előtt folyamatban lévő büntetőeljárás során vele szemben foganatosított rendőri intézkedés elleni panaszát a Testület vizsgálja ki. Emellett az országos rendőrfőkapitány kérte a Testületet, hogy a panasz kivizsgálásakor fokozottan vegye figyelembe a folyamatban lévő nyomozás eredményességének érdekét.

2) A BRFK Hivatalának vezetője 2013. december 20-án kelt átiratában arról nyújtott tájékoztatást, hogy a panaszos 2013. október 17-én a BRFK Bűnügyi Főosztály Rablási Osztály Rablási Alosztály II. vezetőjéhez előterjesztett és a BRFK Bűnügyi Főosztály útján a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

BRFK-hoz továbbított beadványában sérelmezte a BRFK Bűnügyi Főosztály előtt folyamatban lévő büntetőeljárás során, vele szemben alkalmazott rendőri intézkedés jogszerűségét. A panaszos panasza alapján a közigazgatási hatósági eljárást megindították. A panaszos azonban 2013. december 9-én kelt újabb nyilatkozatában kérte a Testület eljárását a sérelmezett intézkedés kivizsgálásának tárgyában, ezért a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) 32. § (1) bekezdése alapján, figyelemmel a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 93. § (3) bekezdésére, a fenti ügyszámon elrendelt és a BRFK Hivatala által folytatott panaszeljárást a Testület értesítésének kézhezvételéig felfüggesztették.

3) A panaszeljárás felfüggesztéséről a 2013. december 20-án meghozott végzés rendelkezik, amelynek rendelkező része szó szerint megegyezik az előző pontban ismertetettekkel, így azok jelen helyen történő megisméltésétől a Testület eltekint.

4) A rendőrség mellékelte a panaszos, BRFK Bűnügyi Főosztály Rablási Osztály Rablási Alosztály II. vezetőjénél előterjesztett panaszbeadványát, amelyből az alábbiak állapíthatók meg.

A panaszos a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, fegyveresen elkövetett rablás büntette megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő büntetőeljárás során, a vele szemben fogantatott rendőri intézkedésekkel kapcsolatban a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. § (1) bekezdése, valamint az Rtv. 92. § (1) bekezdés a) pontja alapján kíván panaszt előterjeszteni.

A panaszos álláspontja szerint a büntetőügyben folytatott nyomozás során tanúként történő eljárás alá vonása kapcsán a nyomozó hatóság vele szemben több ízben és folyamatosan az alapjogait súlyosan sértő intézkedéseket alkalmazott az alábbiak szerint.

A panaszos 2013. október 9-én hajnali 6 órakor végzett a V. Zrt. telephelyén a munkájával, ahol buszszereplőként dolgozott. Ezt követően hazament és kb. délután 3 óráig aludt, majd a gépkocsijával elindult a belváros felé bevásárlás, ügyintézés céljából. Útközben teljesen váratlanul elé vágott egy gépkocsi, amelyből négy, rá fegyvert fogó ember ugrott ki. Ez a panaszost sokkhatásként érte, hirtelen azt se tudta, hogyan reagáljon, majd kiszállították őt a gépkocsiból, neki lökték egy másik autónak, azonnal hátracsavarták és megbilincseltek a kezeit, az autójukba ültették, majd a gépkocsija átkutatását és néhány tárgy elvételét követően a lakóhelyére, ezt követően pedig a munkahelyére vitték. Arról, hogy rendőri akció részese, csak a rendőrautóban, bilincsbe „verve” értesült. Ekkor már azt is látta, hogy ezt a kocsit még legalább három másik követi, összességében 10-12 civil ruhás rendőrrel. A gépkocsija őrizzetlenül a helyszínen maradt, azt csak órák múlva vitte haza a panaszos édesapja, miután a nyomozók erre megadták neki az engedélyt.

A munkahelyére az összes kollégája jelenlétében, bilincsbe „verve” kísérték be, majd átkutatták a szekrényét, az általa használt szerszámokat. Ezt követően újra a lakcímére vitték, ahol őt még mindig megbilincselve a rendőrautóban, majd az autó mellett állva, az utcán órákig várokoztatták, mialatt átkutatták a házáat és kihallgatták az idős szüleit. Innen a Budapest, Teve utca 4-6. alatti rendőr-főkapitányságra szállították, ahol a kihallgatása során értesült arról, hogy tanúként hallgatják meg, rablási ügyben. A bilincset csak itt, közvetlenül a kihallgatása előtt, több mint négy órával az elfogását követően vették le a kezeiről. A panaszost K. A. r. örgy. hallgatta ki. A kihallgatása során – ha a kényszerítő intézkedésekből

nem volna az – számára nyilvánvalóvá vált, hogy valójában nem tanúként, hanem gyanúsítottként hallgatják meg, hiszen a kérdések nagy része egyértelműen arra irányult, hogy elmondja, hogy hol tartózkodott a bűncselekmények elkövetésének az időpontjában. Miután rövidesen egyértelműen kiderült, hogy 100 %-osan biztos az alibije (és, mint utólag megtudta, a szomszéd szobában kihallgatott barátnőjével szinte szóról szóra egyezően tettek vallomást) a rendőrség még aznap este, 22 órakor hazaengedte a panaszost.

A panaszos hangsúlyozni szeretné, hogy az intézkedés során semmilyen ellenállást, vagy agresszív magatartást nem tanúsított, és mindenben együttműködött a nyomozókkal, szökésre – mint ahogy az később a kihallgatása során a hatóság számára is bebizonyosodott – semmi oka nem volt. Nem tartja indokoltnak és ésszerűnek, hogy ennek ellenére ilyen megszegyenítő, munkatársai és lakókörnyezet előtt megalázó helyzetbe került az eljáró nyomozók kényszerintézkedései miatt. Úgy véli jogszerűtlen volt a vele szemben a fegyver és a bilincs alkalmazása – erre tekintettel kéri jelen panaszának a befogadását és kivizsgálását. A panaszának jogalapja a következő.

Az eljárás során – amelybe elvileg, mint tanút vonták be – vele szemben nem vitásan testi kényszer alkalmaztak, ugyanakkor nem kapott semmilyen figyelmeztetést a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőzően, és nem kapott tájékoztatást az előállítás okáról sem az Rtv. vonatkozó rendelkezésének megfelelően. A foganatosított rendőri intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazása nem volt jogszerű, és nem felelt meg az Rtv. 15. § (1) és (2) bekezdésekben meghatározott arányossági követelményeknek sem.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vont személynek. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható. A panaszos esetében eleve nem állt fenn ellenszegülés vagy bármely más törvényi feltétel, amely indokoltá tette volna az alkalmazott kényszerítő eszközök használatát. Ugyanez elmondható az Rtv. 47. § által szabályozott testi kényszer alkalmazásával kapcsolatosan is, amely szintén kizárólag az ellenszegülés megtörése céljából teszi lehetővé a testi kényszer alkalmazását.

A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallhatóan és közérthetően, határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, amely jelen esetben már csak azért sem történhetett meg, mert nem követett el a panaszos ilyen magatartást az adott időpontban, sem pedig azt megelőzően.

Ezekre tekintettel kijelenthető, hogy mind a kényszerítő eszközök panaszossal szembeni alkalmazásának ténye, mind annak módja jogszerűtlen volt, hiszen a panaszossal, mint tanúval szemben eleve nem lett volna alkalmazható; semmilyen ellenállást nem tanúsított az elfogása során; mindennemű előzetes figyelmeztetés nélkül történt; és nyilvánvalóan nem állt arányban az intézkedés céljával (Rtv. 15. §).

A bilincs alkalmazásának lehetőségeit az Rtv. 48. § részletezi, ezek szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának, támadásának, vagy szökésének megakadályozására, illetve ellenszegülésének megtörésére bilincselheti meg az intézkedés alá vont személyt. Jelen esetben a nyomozó hatóságnak semmilyen alapja nem volt azt feltételezni, hogy bármely, a bilincselését indokoló körülmény fennállni.

Ezen kívül nem kapott semmilyen, az Rtv. 20. § (2) bekezdésének megfelelő tájékoztatást a kényszerítő intézkedések alkalmazását követően az őt megillető jogorvoslati lehetőségekről sem, holott mindvégig jogi képviselő nélkül vett részt az eljárásban.

A panaszos jelen beadványában így kifogásolja a nyomozók általi testi kényszer, fegyver, valamint bilincs alkalmazását, a gépkocsija őrizetlenül hagyását, valamint a panaszjogáról és az előállítására okáról szóló tájékoztatás elmaradását.

Álláspontja szerint a felsorolt rendőri intézkedések, illetve azok elmaradása érinti a Magyarország Alaptörvénye alapján fennálló vagy abból levezethető tisztességes eljáráshoz való jogát, a tulajdonhoz való jogát, az emberi méltósághoz és az abból levezethető testi integritáshoz való, valamint a személyi szabadsághoz és a jogorvoslathoz való jogát.

A nyomozó hatóság eljárásra megsértette továbbá az Rtv. 15. §-t, 16. § (1) bekezdését, a 17. §-t, a 20. § (1) és (2) bekezdéseit, a 47 – 48. §§-okat és legfőképpen a 2. § (1) bekezdésének azon garanciális előírását, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az emberi jogait.

A panaszos mindezek alapján úgy véli, hogy a hatóság azon intézkedései, hogy rá fegyvert fogtak, megbilincseltek és gyakorlatilag eljárás alá vonása első pillanatában kényszerítő intézkedéseket alkalmaztak vele szemben szükségtelenek voltak, és az ő teljesen együttműködő magatartásához viszonyítva az arányosság és fokozatosság követelményeit sértő intézkedésként értékelendők, amely emberi méltósághoz és személyes szabadsághoz fűződő jogai sérelmet valósította meg. A lelki megrázkódtatáson és a fizikai megpróbáltatáson túl, amelyet a négy órán tartó bilincselés okozott, kiemelné azt az erkölcsi kárt, amely az által érte őt és idős szüleit, hogy munkatársai és lakókörnyezete ebben a megalázó helyzetben látta őt hosszú órákon keresztül, a rendőrök hada által kísérvé.

A gépkocsija órákig történő őrizetlenül hagyása akár annak jogtalan eltulajdonításához is vezethetett volna, vagyis a hatóság nem tett meg mindent a tőle elvárható módon a jármű biztonságos elhelyezése érdekében, ezzel az eljárás folytán tulajdonhoz való joga is sérelmet szenvedhetett volna.

Így a fentiekben kifejtettekre tekintettel kéri a panaszának a kivizsgálását és a vizsgálat eredményéről mielőbbi értesítését. Az Rtv. 62/D. § alapján fennálló kártérítési igénye meghatározása és előterjesztése tekintetében ezúton él jogfenntartással. Ezen kívül jelzi, hogy pozitív elbírálása hiányában az Rtv. 93. § (1) bekezdése alapján panaszt kíván előterjeszteni a Testülethez, a törvényes határidőben.

5) Ny. B. r. alezredes 2013. november 5-ei jelentéséből az alábbiak derülnek ki.

A BRFK Bűnügyi Főosztály Rablási Osztály nyomozást folytat ismeretlen tettes ellen a Btk. 365. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő fegyveres rablás büntett elkövetésének megalapozott gyanúja miatt az alábbi tényállás alapján.

2013. szeptember 24-én, 9 óra 45 perckor egy ismeretlen tettes (egy férfi) bement a B. város, K. téren lévő bankfiókba, ahol az őt karját megragadta, a földre kényszerítette, majd az alkalmazottakat fegyverrel a készpénz átadására szólított fel. Miután közel 2,6 millió forint összegű készpénzt átadtak neki elmenekült a helyszínről. Ezt a cselekményt vélhetően azonos személy követte el B. város másik kerületében 2013. szeptember 13-án és 21-én boltok

sérelmére elkövetett fegyveres rablással, majd a 2013. október 9., 11., 15-én pénzüintézetek sérelmére elkövetett rablásokkal. A bank biztonsági kamerájának felvételét, amelynek az elkövető látható a rendőrség bemutatta a sajtóban, majd ezt követően 2013. szeptember 26-án a Rendőrség Telefonanú számára bejelentést tett egy ismeretlen férfi, miszerint az ismeretlen elkövetőről rendelkezése álló kamerafelvétel alapján felismerni véli a panaszost. 2013. október 1-én a BRFK osztályát hívta egy magát megnevezni nem kívánó nő, aki a médiában látott felvétel alapján szintén a panaszost vélte felismerni az elkövetőben. A bejelentést követően a végrehajtott adatgyűjtés során megállapították a panaszos munkahelyét, lakóhelyét, barátnője kilétét és neki is a munkahelyét és híváslistát is lekértek a telefonszámaira. Az adatgyűjtés eredményeként erősödött a gyanú a panaszossal szemben, mivel személyleírása nagy hasonlóságot mutatott az ismeretlen elkövetőével, illetve az általa használt mobiltelefonszám a fenti cselekmények időszakában egyáltalán nem forgalmazott, míg az azokon kívül időszakokban rendszeresen használták. A lefolytatott eljárás során a panaszossal szembeni megalapozott gyanút megállapítani nem sikerült, ugyanakkor a lehetséges elkövetők közül sem vált kizárhatóvá.

2013. október 9-én újabb fegyveres rablás kísérlet történt, ezúttal B. város B. út 9. szám alatt lévő bankfiók sérelmére. A biztonsági kamerák felvétele alapján az elkövető azonos a fenti ügyek elkövetőjével. Az újabb elkövetést követően haladéktalanul intézkedtek a panaszos tartózkodási helyének megállapítása iránt, ezért bűnügyi figyelőszolgálatot kezdtek a panaszos munkahelyénél, barátnője és saját lakcímén. Azonban a panaszost a rendőrök sehol sem találták.

A címek egyikre sem mentek be, mert feltételezték, hogy ha nem tartózkodik ott, akkor miután távoznak a hozzátartozói, munkatársai értesíthetik a panaszost a rendőrség megjelenéséről és a panaszosnak lehetősége nyílhat esetleges tárgyi bizonyítékok eltüntetésére, megsemmisítésére.

Végül a délutáni órákban a rendőrök észlelték a panaszost a lakcímén, aki autóba ült és ismeretlen úti céllal elindult. Mivel nem lehetett tudni, hogy a panaszosnál bármilyen fegyver, vagy akként használható tárgy van-e, illetve a rendőri intézkedésre hogy fog reagálni – Ny. B. r. alezredes jelzi, hogy nem szabad arról megfélekezni, hogy ekkor, mint lehetséges fegyveres sorozatrablót keresték – ezért az ilyenkor szokásos eljárási rendet követve az elkövetéssel kapcsolatba hozható személyt (a panaszost) a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztály munkatársai az intézkedés kezdetén rögtön megbilincseltek, így védve saját testi épségüket, illetve megakadályozva egy esetleges ellenszegülést.

Az intézkedésről jelentés készült, amelyben az alábbiakat állapították meg: a panaszos 16 óra körüli időben a jelzett családi ház udvaráról gépjárművével elhajtott, majd a N. L. utcáról jobbra, a Z. M. utcára kanyarodott. Ezt tapasztalva jelezték a rendőrök a többi rablási osztály munkatársának és megkezdték a gépkocsi követését. A B. utcához érve a vasúti jelzés piros jelzését kihasználva a panaszos gépjárművét a Rablási Osztály munkatársaival a biztonsági rendszabályok betartásával körbe zárták, azonban szemmel láthatólag a zárás előtt gyorsítani kezdett, de egyelőre haladó munkagép ezt megakadályozta. A fenti jármű ezt látva megállt, mire a rendőrség felszólítást követően a fenti körülmények miatt testi kényszer alkalmazásával kiemelték a panaszost a gépjárművéből, majd a kezeit megbilincseltek és ruházatátvizsgálatot hajtottak végre, amely eredményre nem vezetett.

A személyi szabadságot korlátozó intézkedés kivizsgálását átiratban kérte Ó. I. r. őrnagytól, a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztály vezetőjétől, amelyet el is készített.

Miután a panaszossal szembeni a személyi szabadságot korlátozó intézkedést – aminek során sem a panaszos, sem a vagyontárgya nem sérült a Bűnügyi Bevetési Osztály munkatársai végrehajtották, ezután hajtották végre a nyomozási cselekményeket, amelyek azt voltak hivatottak megerősíteni, vagy cáfolni, hogy a panaszos bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható-e.

M. Z. r. tzls. a panasz kivizsgálása során Ny. B. r. alezredes kérdésére elmondta (és utasítására jelentésben is rögzítette), hogy a panaszos személygépkocsijával az út melletti területen leparkolt, hogy a közúti járműforgalmat ne akadályozza, majd halaszthatatlan nyomozási cselekményként átkutatták azt. Ezután a járművet lezárt állapotban hátrahagyták.

Az, hogy a jármű É. város, B. utcai 31. szám alatti lakóház előtt került leállításra és lezárásra, semmilyen formában nem veszélyeztette a vagyonbiztonságot, mivel a köznapi életben az ország bármely pontján így hagyják hátra a járműveiket a tulajdonosok. A jármű fényes nappal, egy forgalmas, mindenki által jól látható helyen került lezárásra és hátrahagyásra, csupán két óra időtartamra, mivel ezt követően a panaszos édesapját a rendőrök a járműhöz szállították, aki azt hazavezette a lakóhelyükre.

Ezután a panaszos lakóhelyén és munkahelyén házkutatásra került sor tárgyi bizonyítási eszköz (fegyver, ruházat, készpénz) megtalálása érdekében. Ezen nyomozási cselekmények időszakában a panaszos kezén végig bilincs volt, az Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján.

Amíg minden szükséges és indokolt nyomozási cselekmény nem fejeződött be és nem hozott negatív eredményt, addig a panaszost a bűncselekmények elkövetésével kapcsolatba hozható személyként kezelték. A panaszost már a személyi szabadsága korlátozása kezdetét követően tájékoztatták a rendőrség munkatársai, hogy fegyveres rablás gyanúja miatt vált szükségessé az intézkedés. Ezt a panaszos megértette, bár szóban tagadta a bűncselekmények elkövetését. de az intézkedés ellen panaszja nem volt.

A nyomozási cselekmények befejezését követően a panaszost a BRFK Bűnügyi Bevetési Osztály munkatársai beszállították a Rablási Osztályra, ahol levették a panaszos kezeiről a bilincset. A bilincs 16 óra 30 perctől 19 óra 40 percig volt a panaszos kezén, amely egyébként sérülést nem okozott és nem élt a panaszos panasszal a bilincselés ellen.

Az eljárás során a panaszos szerepének tisztázása érdekében tanúként hallgatták ki a panaszos apját, a barátnőjét, ellenőrizték a munkahelyén lévő nyilvántartásban azt, hogy a bűncselekmények időszakában dolgozott-e, megküldték a cipőit nyomszakértőnek azért, hogy azokat összevesse a helyszínen talált nyomokkal.

Ny. B. r. alezredes a nyomozás irataiból megállapította, hogy a kihallgatást K. A. r. őrnagy folytatta le, aki a panaszost tájékoztatta a kihallgatás megkezdése előtt jogairól és kötelezettségeiről. A panaszos a kihallgatása során úgy nyilatkozott, hogy jogait megértette, kihallgatásának akadálya nincs, ezért vallomást tett.

A panaszos állítása, miszerint a szükséges tájékoztatást a Rablási Osztályon nem kapta meg, már csak azért sem helytálló, mivel a lefoglalási határozatot aláírt és átvette, amelyben pedíg részletes tényállás is szerepel az indokolás részben. A panaszos ezt is elolvastva tökéletesen tisztában lehetett azzal, hogy pontosan milyen eljárásban hallgatták őt ki.

Az eljárási cselekményeket követően K. A. engedte el a panaszost 21 óra 50 perckor, aki távozását megelőzően írásban nyilatkozott az előállítási jelentésen, amely szerint panasza és sérülése nincsen. Szóban pedig kifejezte megelégedettségét a rendőri intézkedések kulturáltsága kapcsán.

A kivizsgálás kapcsán ugyanakkor a r. alezredes megállapította, hogy az előállítás okáról szóban tájékoztatva lett, illetve a kihallgatási jegyzőkönyv szövegezéséből is egyértelműen kitűnik, hogy a panaszos tudomással bírt arról, hogy fegyveres rablás nyomozása kapcsán kerül kihallgatásra, azonban az előállítás időtartamáról az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján nem adták ki az igazolást. Az osztály munkatársait erről a hiányosságról tájékoztatta, a részükre a szükséges oktatást osztályos értekezlet keretében megadta, hogy a jövőben már e téren is a norma előírásai szerint járjanak el.

A panaszos egyébként 2013. október 16-án ismételten járt az osztályukon, amikor visszaadták neki a szakértői vizsgálat elvégzése céljából lefoglalt tárgyakat. A panaszos még ekkor sem jelzett semmiféle panaszt az intézkedések kapcsán.

Ny. B. r. alezredes a fentiekben kifejtettek fényében nem találja megalapozottnak a panaszos állításait. A munkatársai az eljárás során jogait és emberi méltóságát a panaszosnak nem sértették meg, az egyes nyomozási cselekmények során a jogszabályokat betartva jártak el. Azonban a bűncselekmények tárgyi súlyát és fegyveres elkövetését szem előtt tartva a biztonsági rendszabályokat nem hagyhatták figyelmen kívül, mert ezzel saját vagy mások életét, testi épségét is veszélyeztethették volna. Bármely eljárásban fegyveres elkövetés gyanújával intézkedés alá vont személy bilincselése nem mellőzhető, még ha együttműködő magatartást tanúsít (színlel) is, hiszen magatartása, hangulata pillanatról pillanatra megváltozhat bárkinek és szökés, támadás veszélye csak ezáltal mellőzhető.

6) Ó. I. r. alezredes 2013. november 4-ei átiratában arról tájékoztatta Ny. B. r. alezredest, hogy 2013. október 9-én, 16 óra 30 perckor a Bűnügyi Bevetési Osztály két munkatársa, P. Zs. r. tzls. és E. Cs. r. ftzls. testi kényszer és bilincselés alkalmazásával az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján rablás bűncselekmény gyanúja miatt előállítást fogatosított a panaszossal szemben.

Az intézkedést a Rablási Osztály vezetője által, Ó. I. r. alezredesen keresztül érkezett felkérés alapján hajtották végre. A munkatársakat É. városban, a fenti napon 13 órakor fogadta K. A. r. szds., aki részletesen tájékoztatta őket a panaszossal kapcsolatban szükségessé vált intézkedésről, amely szerint a felkérő hatóság eljárást folytat ismeretlen tettes ellen, fegyveresen elkövetett rablás büntette miatt, ezért a panaszos előállítása és kihallgatása, továbbá vele szemben egyéb eljárási cselekmények fogatosítása vált szükségessé.

A munkatársak 16 óra 30 perc körül észlelték, hogy a panaszos lakcíméről elindult az általa vezetett személygépkocsival. Ezt a tényt jelezték a felkérő szerv irányító munkatársának, aki kérte a panaszos megállítását, intézkedés alá vonását, majd előállítását. A panaszos gépkocsijával a vasúti jelzőlámpa tilos jelzése miatt, forgalmi okból megállni kényszerült. Ezt a helyzetet kihasználva a munkatársak a szolgálati gépkocsijukkal hátulról közelítették meg, ebbe az irányba kitérését megakadályozták. Ezzel egy időben a Rablási Osztály munkatársai oldalról álltak meg a panaszos által vezetett személygépkocsi mellett, ezzel meggátolva oldalirányú kitérését.

Tekintettel arra, hogy a panaszos előállítása a fenti kiemelt súlyú bűncselekmény miatt vált szükségessé, ezért a „Rendőrség” szó előrebocsátásával E. Cs. r. ftzls. testi kényszerrel a gépkocsijából kiemelte és P. Zs. r. tzls. segítségével kezeit hátra helyzetben megbilincselte és ruházatátvizsgálást hajtott végre.

E. Cs. r. ftzls. testi kényszert alkalmazott az Rtv. 47. §, valamint a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 40. § (1) bekezdése alapján, E. Cs. r. ftzls. és P. Zs. r. tzls. a bilincselést az Rtv. 48. § b) és c) pontjai alapján, valamint a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdés c) pontja alapján, a 41. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott módon hajtotta végre.

Az intézkedés kezdetén nem volt tudható és kiszámítható az intézkedés alá vont személy magatartása és szándéka, ezért az intézkedés biztonságos és eredményes végrehajtása céljából az ügy súlyára is tekintettel szakszerűen döntöttek a kényszerítő eszközök alkalmazása mellett. A panaszos bilincselése és ruházatának átvizsgálása a szolgálati gépkocsinak rögzített testhelyzetben történt, amely az intézkedés helyszínének sajátosságaira tekintettel az egyetlen biztonságos és szakszerű végrehajtási mód volt. E. Cs. r. ftzls. jelentésében kifejtette, hogy a Rablási Osztály munkatársai az Rtv. 20. § (3) bekezdés, illetve a Szolgálati Szabályzat 5. § (2) bekezdésére tekintettel a kényszerítő eszközök alkalmazását követően közölték a panaszossal a rendőri intézkedés okát.

A kényszerítő eszközök alkalmazását követően a helyszínen az eljáró szerv munkatársai a panaszos személygépkocsijában, a jelenlétében házkutatást fogatosítottak, majd az autót a helyszín közelében szabályosan leparkolták és lezárták, és a jármű kulcsait átadták a panaszosnak. A járművet később a panaszos édesapja 18 óra 30 perckor a lakcímükre szállította. Tekintettel arra, hogy a kérdéses gépkocsi nem képezte a helyszíni szemle, vagy lefoglalás tárgyát, ezért a biztonságos lezárás, továbbá a hozzátartozó értesítésén túl az intézkedőknek feladata nincs.

A helyszínről a panaszost a lakcímére állították elő, ahol az eljáró szerv munkatársai házkutatást fogatosítottak, amelyet Ó. J. r. alezredes munkatársai fogatosítottak. A házkutatást követően kérték a panaszos előállítását a RIK hivatali helyiségébe, amelynek munkatársai eleget téve a 19 óra 40 perckor adták át a panaszost a Rablási Osztály munkatársainak. A panaszossal szemben 16 óra 30 perctől 19 óra 40 percig alkalmaztak bilincset, amely az intézkedés eredményes és biztonságos végrehajtása érdekében elengedhetetlen volt. A 16 óra 30 perctől 19 óra 40 percig alkalmazott kényszerítő eszköz az elfogástól a gépkocsiban fogatosított házkutatás, a gépkocsitól a lakcímre történő előállítás, a lakcímen végrehajtott házkutatás és a lakcímről a Teve utcába történő előállítás időtartamát foglalta magában, amely reális és objektív időtartam. Az intézkedéssorozat folytatólagos került végrehajtásra és Ó. I. r. alezredes álláspontja szerint a lehető legrövidebb időtartamot vette igénybe.

A fentiekben közöltek alapján megállapította, hogy a munkatársai jog- és szakszerűen jártak el a részükre, a felkérő szerv munkatársai által meghatározott részintézkedés során.

7) K. A. r. őrnagy 2013. október 24-ei jelentésében rögzíti, hogy ő hallgatta ki tanúként a panaszost 2013. október 9-én. A kihallgatás megkezdése előtt részletesen tájékoztatta a panaszost, hogy miért kerül sor az ő tanúkénti kihallgatására. Továbbá a tanúkihallgatás megkezdése előtt az előírásnak megfelelően tájékoztatta a panaszost a jogairól és kötelezettségeiről. A figyelmeztetéseket a panaszos megértette, tudomásul vette és közölte,

hogy a vallomásának nincs akadálya, minden kérdésre készséggel válaszol. A tanúkihallgatás kb. 45 percet vett igénybe, amelynek során minden feltett kérdésre a panaszos válaszolt, végig együttműködő magatartást tanúsított. A jegyzőkönyv lezárását követően szintén tájékoztatta a panaszost K. A. r. őrnagy, hogy mi fog történni, vagyis hogy szabadon távozhat, majd a személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedésről készült rendőri jelentésre ráírta, hogy panasz- és sérülésmentesen távozik. A panaszos sem a kihallgatás előtt, sem azt követően nem panaszkodott semmi ellen, együttműködött és készséggel válaszolt a feltett kérdésekre.

8) H. K. r. fhdgy. 2013. október 24-ei jelentésében kifejtette, hogy házkutatást foganatosítottak a panaszos lakcímén. A lakóház alsó szintjén laknak a panaszos szülei, a tetőtérben pedig a panaszos. A házkutatás megkezdése előtt a panaszossal és édesapjával ismertették a rendőrök, hogy a lakóház mindkét szintjén, majd azután a panaszos munkahelyén is házkutatást fognak tartani fegyveres rablás elkövetésének gyanúja miatt. A panaszos és édesapja a közlést megértette, panaszsal nem éltek sem a házkutatás ellen, sem pedig annak végrehajtási módja ellen. A panaszos és édesapja is végig együttműködő volt, egyikük sem kérte hatósági tanú bevonását.

9) E. Cs. r. ftzls. 2013. október 25-ei jelentése szerint dr. H. Gy. r. őrgy, utasította, hogy a panaszra reflektálva készítse el jelentését.

A BRFK BÜFO Rablási Osztály felkérése alapján 2013. október 9-n 13 órakor jelentek meg É. város, N. L. utcánál, ahol K. A. r. szds. tájékoztatta őket arról, hogy az osztályuk fegyveres rablás büntette miatt eljárást folytat ismeretlen személy ellen. A panaszos összefüggésbe hozható az ügyel kapcsolatban, ezért szükségessé vált a panaszos elszámoltatása. Ezen kívül elmondta, hogy a panaszos pontos hollétéről nem rendelkeznek információval, a tulajdonában lévő piros színű személygépjárművel közlekedik, észlelése esetén a feléjük való jelzést, továbbá szükséges intézkedés megtételét kérte az egységtől.

A panaszos a munkahelyén nem tartózkodott, ezért szükséges volt az állandó lakcímének folyamatos ellenőrzése, felügyelete. A panaszos 16 óra körüli időben a jelzett családi ház udvaráról kiparkolt, majd a N. L. utcáról jobbra a Z. M. utcára kanyarodott. Ezt tapasztalva jelezték a többi munkatársnak és megkezdték a gépkocsi követését. A B. utcához érve a vasúti jelzés piros jelzését kihasználva a panaszos gépjárműjét a Rablási Osztály munkatársaival, a biztonsági rendszabályok betartásával körbezárták, azonban szemmel láthatóan a zárás előtt a panaszos gyorsítani kezdett, de egyelőre haladó munkagép ezt megakadályozta. A jelzett gépkocsi előtt egy munkagép haladt, ami megállt és így a panaszos ezen munkagép megállása miatt kénytelen volt amögött megállni. Ezt a körülményt kihasználva E. Cs. r. tzs. és kollégája hátulról ráállva zárták le a panaszos mögötti irányt, a Rablási Osztály pedig a panaszos mellé úgy álltak meg, hogy megakadályozzák a gépkocsi kitörését. Amikor a panaszos megállt, akkor a Rablási Osztály munkatársa, mint fegyveres felszólító a szolgálati lőfegyverét kézben tartva biztosította az intézkedést, miközben E. Cs. r. tzs. egysége a szolgálati gépkocsiból „Rendőrség!” szavakkal történő felszólítást követően a fenti körülmények miatt testi kényszer alkalmazásával kiemelték a panaszost a gépkocsijából és a szolgálati gépkocsi motorháztetejére fektették, majd kezeit hátra helyzetbe megbilincseltek és ruházatátvizsgálatot hajtottak végre. A ruházatátvizsgálás eredményre nem vezetett, majd a Rablási Osztály munkatársai közölték a panaszossal az intézkedés okát.

Ezt követően a Rablási Osztály munkatársai jegyzőkönyv felvétele mellett átkutatták a panaszos személygépkocsiját, amely során a kormány alatti tároló rekeszből lefoglaltak egy napszemüveget és egy GPS készüléket, a panaszos jobb nadrágzsebéből pedig egy

mobiltelefont. A panaszos gépkocsiját pedig ezután szabályosan az É. város, B. utca 31. szám előtt az úttest melletti földes területre parkolták le úgy, hogy az a forgalmat ne zavarja, majd a gépkocsit végül a panaszos jelenlétében zárták le. Az intézkedést követően jelentek meg a panaszos állandó lakcímén, ahol a Rablási Osztály munkatársai a panaszos jelenlétében házkutatást hajtottak végre, amelynek során a panaszos ruhaneműit foglalták le. Az intézkedés befejeztével a Rablási Osztály munkatársai intézkedtek a panaszos édesapjával együtt a panaszos gépjárművének 18 óra 30 perckor a lakcímére történő visszaszállítása érdekében. Ezek után állították elő a panaszost a BRFK Rablási Osztályára, ahol sérülés-és panaszmentesen 19 óra 40 perckor V. R. r. örgy-nak adták át. A bilincset a panaszossal szemben 2013. október 9-én 16 óra 30 perctől, 19 óra 40 percgig alkalmazták, ami 3 óra 10 perc időtartam, a panaszban szereplő 4 órával szemben. A bilincshasználatot mindvégig indokoltan tartották, mivel fegyveresen elkövetett rablás elkövetőjének az előállítását kérték.

Az intézkedésben egyebekben részt vett K. T. r. szds., F. K. r. fhdgy., M. Z. r. tzls.

10) Dr. H. M. r. őrnagy 2013. október 29-én kelt feljegyzésében rögzítette, hogy P. Zs. r. tzls-t telefonon hallgatta meg.

A feljegyzésben közölt információk nagy része megegyezik az előző pontban rögzítettekkel, ezért a Testület jelen pont az új, érdemi információkat közli.

A panaszos megállítását követően a „Rendőrség!” szavak előrebocsátásával kezdte meg P. Zs. r. tzls. és E. Cs. r. ftzls. az intézkedést. E. Cs. r. ftzls. testi kényszer alkalmazásával emelte ki a panaszost a gépjárművéből, majd a rendőrség szolgálati gépkocsijának fektette a panaszost; ekkor P. Zs. r. tzls. hátra helyzetben megbilincselte a panaszos kezeit, majd ruházatátvizsgálást hajtott végre, amely egyébként eredményre nem vezetett. A Rablási Osztály munkatársai közölték a panaszossal az intézkedés okát, amelyet ő tudomásul vett. Ezt követően a Rablási Osztály munkatársai házkutatást foganatosítottak jegyzőkönyv felvétele mellett. A gépkocsiban végrehajtott házkutatás után azt szabályosan É. város, B. utca 31. szám előtt az úttest melletti földes területre parkolták le oly módon, hogy az ne zavarja a forgalmat, majd a gépkocsit a panaszos jelenlétében és hozzájárulásával zárták le.

11) M. Z. r. tzls. 2013. október 28-án készített jelentésében közölte, hogy a panaszossal szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmával, az általa vezetett személygépkocsit az É. város, B. utca 31. szám előtti úttesten, a forgalom akadályozásával hagyták hátra. A forgalmi akadály megszüntetése végett a panaszos jelenlétében, 10 métert hátrafelé tolva, a fenti helyen, az úttest melletti murvás részen szabályosan, sérülésmentesen parkolta le M. Z. r. tzls. A gépkocsi átkutatását követően a panaszos jelenlétében, abból nagyobb értékeit kérésére kivéve, kulcsával biztonságosan lezárták és átadták az édesapjának.

12) K. A. r. őrnagy 2013. szeptember 26-ai jelentésében részletesen felsorolja, a folyamatban lévő büntetőeljárás során figyelembe veendő tényeket, információkat. Tekintettel az információk szenzibilis voltára, ezért a Testület jelen pont alatt csak a panaszügy szempontjából releváns elemeket emeli ki.

2013. szeptember 26-án érkezett a telefontanú zöld vonalára bejelentés az egyik bankrablással kapcsolatban. A bejelentés névtelenül érkezett, amely szerint az interneten megtalálható bankrablás felvételéről felismerni vélték a panaszost (40 éves férfi), aki korábban boksztolt, ezért az orra lapos, Érden dolgozik és ott is lakik. Két telefonszámot is megadott a bejelentő,

amely a panaszoshoz tartozik. A bejelentő szerint a panaszos agresszív, akit egyébként az orra, az álla és a mozgása alapján ismert fel.

13) K. A. r. őrnagy 2013. október 1-ei jelentésében közli, hogy ezen a napon betelefonált a Rablási Osztály telefonszámára egy magát megnevezni nem kívánó nő, aki elmondta, hogy a TV-ben látta a bankrablóról a felvételt és a mozgásáról, álláról, testalkatáról felismerte, hogy a bankrabló a panaszos, aki É. városban lakik. A bejelentő annyit mondott még el a panaszosról, hogy van olyan kabátja és olyan cipője is, amelyet a felvételen látott. Azt mondta még el ezen kívül, hogy a panaszosnak van egy nagy motorja és valamilyen autója is.

14) K. A. r. őrnagy 2013. szeptember 26-ai jelentésében intézkedett a panaszoshoz rendelt két mobiltelefonszám forgalmazásának a lekézése iránt, amely tovább erősítette a panaszossal szemben felmerült gyanút, mert a bűncselekmények elkövetésének napján, az elkövetési időkből nem forgalmaztak a telefonszámok.

15) A 2013. szeptember 27-ei rendőri jelentés tartalmát a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében a Testület részletesen nem ismerteti. A jelentésben a panaszos és a barátnőjének tartózkodási helyét állapítják meg.

16) K. A. r. őrnagy 2013. október 21-ei jelentése szerint 2013. október 9-én, 16 óra 30 perckor állították elő a panaszost, akivel szemben két telefonos bejelentés alapján fegyveresen elkövetett rablás bűncselekmények elkövetésére vonatkozó gyanú merült fel. A panaszos lakcímén, munkahelyén és barátnője lakcímén házkutatást foganatosítottak, amely során nem találtak megfelelő ruházatot, fegyvert, illetve nagy mennyiségű készpénzt, amely arra utalt volna, hogy a panaszosnak valóban köze van a rabláshoz. Azonban a panaszos lakcíméről, a foganatosított házkutatást során két pár cipőt foglaltak le. A lábbelik tekintetében nyomszakértőt rendeltek ki, mivel a jelen ügyben és két korábbi ügyben is rögzítettek nyomtörödékeket. A szakértő szakvéleményében leírta, hogy a panaszostól lefoglalt cipők nyomai nem azonosak a helyszínen rögzített lábbeli nyomokkal, sőt kizárható a gyanú is.

A panaszost miután előállították, tanúként hallgatták ki édesapját és barátnőjét is, akik elmondták, hogy nincs a rablásokhoz köze a panaszosnak.

A rendőrség az eljárás során beszerezte a panaszos munkahelyéről a munkabeosztását, amelynek kiértékelése során megállapították, hogy a jelen ügy tárgyát képező rablás napján F. városban tartózkodott a panaszos, targoncavezetői gyakorlaton.

Az eljárás során a panaszost is tanúként hallgatták meg végül, amely során elmondta, hogy nincs semmi köze a rabláshoz, illetve a korábbi rablásokhoz. Részletesen előadta, hogy a rablások napján hol tartózkodott, mit csinált. A kihallgatást követően szabadon bocsátása iránt intézkedett a rendőrség.

Így a fentiek alapján a panaszos, mint elkövető kizárható, sőt előállítását követően az ismeretlen tettes még két alkalommal követett el fegyveres rablást Budapesten (2013. október 11-én és 15-én). Sőt, az ismeretlen elkövető még a panaszos előállításának napján, azaz október 9-én is követett el bűncselekményt. Emellett a panaszos híváslistái alapján sem a bűncselekmények elkövetéséhez köthető.

Az eljárás során a panaszostól lefoglalt ruhák, cipők és egyéb tárgyak lefoglalásának megszüntetése és kiadása iránt is intézkedett a rendőrség.

17) A panaszos édesapját tanúként 2013. október 9-én, 19 óra 5 perc és 20 óra 5 perc között hallgatták meg. Tekintettel arra, hogy a panasz elbírálása szempontjából a tanúvallomás teljes terjedelemben történő ismertetése irrelevanciával bír, így a Testület jelen pont alatt csak annyit közöl, hogy a panaszos édesapja vallomásában a fia ártatlanságát hangsúlyozta és olyan információkat hozott a rendőrség tudomására, amelyek a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút gyengítették.

18) 2013. október 9-én, 19 óra 49 perc és 21 óra 4 perc között a panaszos barátnőjét hallgatta ki a rendőrség, mint tanút. Tekintettel arra, hogy a panasz elbírálása szempontjából a tanúvallomás teljes terjedelemben történő ismertetése irrelevanciával bír, így a Testület jelen pont alatt csak annyit közöl, hogy a panaszos barátnője vallomásában a panaszos ártatlanságát hangsúlyozta és olyan információkat hozott a rendőrség tudomására, amelyek a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút gyengítették.

19) A panaszost tanúként 2013. október 9-én, 20 óra 40 perc és 21 óra 40 perc között hallgatták meg. A tájékoztatásokat és figyelmeztetéseket követően – amelyeket megértett, tudomásul vett és ezt aláírásával is megerősítetten kijelentette – vallomást tett, amelyben elmondta, hogy nincs köze a bűncselekmény elkövetéséhez, valamint részletesen leírta a 2013. október 9-ei nap eseményeit. Tekintettel arra, hogy érdemi információt nem közölt a panaszos a vallomásában, amelyet a Testület nem ismertetett volna, így szó szerint nem közli a tanúvallomást jelen pont alatt.

20) A panaszos előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint a panaszos 2013. október 9-én, 16 óra 30 perckor az Rtv. 29. § (1) bekezdés 1) pontja alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdés szerint átvizsgálták, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerint előállították. A rendőri intézkedés során, a panaszossal szemben az Rtv. 47. § szerint testi kényszert, az Rtv. 48. § b) és c) pontok szerint bilincset alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazására figyelmeztetést történt, azok igénybevétele során sérülés, anyagi kár nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. § alapján nem kérte hozzátartozója/képviselője kiértékelését.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szinte szó szerint megegyezik a rendőri jelentésekben közöltekkel, így azok jelen pont alatt történő megisméltetésétől a Testület eltekint.

21) Az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint jogszerű, szakszerű és arányos volt a panaszos Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja szerinti igazoltatása, az Rtv. 31. § (1) bekezdés alapján történő átvizsgálása, az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja szerinti előállítása, az Rtv. 47. § szerint alkalmazott testi kényszer és az Rtv. 48. § b) és c) pont szerinti bilincselése.

22) A panaszos lakcímén fogatosított házkutatásról, lefoglalásról felvett jegyzőkönyv szerint az intézkedést 2013. október 9-én 17 óra 2 perctől 18 óra 10 percig fogatosították. Tekintettel arra, hogy a panaszügy szempontjából érdemi információt nem tartalmaz a jegyzőkönyv, így annak ismertetésétől a Testület jelen pont alatt eltekint.

23) A panaszos munkahelyén fogatosított házkutatástól felvett jegyzőkönyv szerint a rendőrség a cselekményt 2013. október 9-én 18 óra 5 perctől 18 óra 15 percig fogatosította.

II.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv., valamint Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A Testület álláspontja szerint a rendőri fellépés érintette a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében rögzített emberi méltósághoz, és az abból levezethető testi integritáshoz, a IV. cikk (1) bekezdésében foglalt személyi szabadsághoz, az V. cikkében foglalt tulajdonhoz való jogát, a VI. cikkében foglalt jó hírnévhez való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljárásához fűződő alapvető jogát.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos beadványában előadta, hogy folyamatban lévő büntetőeljárás keretében gyanúsítottként vonták rendőri intézkedés alá, majd az intézkedéssorozat végén tanúként hallgatták ki. A panaszos sérelmezte a kényszerítő eszközök alkalmazását. Kifogásolta, hogy a gépjárművét őrizetlenül hagyták előállításának a helyszínén, sérelmezte azt, hogy a lakókörnyezete és kollégái láthatták azt, hogy rendőrök veszik körbe és kezein bilincs van.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elvéinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomagjármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e. A Testület így a panaszos azon kifogását, amely arra vonatkozik, hogy először, mint gyanúsítottat vonták be az eljárásba, majd a bilincs levételét követően pedig már, mint tanút hallgatták ki, hatáskörhiány miatt nem vizsgálhatja, mivel a rendőrség nyomozó hatóságként büntetőeljárásban foganatosított cselekményei felett az ügyészség gyakorol felügyeletet a Be. alapján.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a konkrét ügyben hatáskör hiányában nem vizsgálhatja annak indokoltságát, hogy a panaszost a rendőrök a kapitányságra történő szállítást követően már, mint tanút hallgatták ki. Ugyanakkor vizsgálhatja azt, hogy korábban vele szemben jogszerűen intézkedtek-e. Azonban a Testület az intézkedés egyes vonatkozásainak vizsgálatkor értékeli a panaszos tanúkénti kihallgatásának körülményeit.

A Testület továbbá megjegyzi, hogy aggályosnak tartja azt a jelenleg elharapódzó rendőri gyakorlatot, hogy a gyanúsítottakat tanúként hallgatják meg.

2) A Testület ezt követően azt vizsgálta meg, hogy jogszerűen került-e sor a panaszos elfogására.

a) A rendőrök a panaszossal szembeni fellépést, a panaszossal szembeni intézkedéseket egy már folyamatban lévő büntetőeljárás keretében hajtották végre, amely számos bankfiókban, több alkalommal elkövetett, a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, fegyveresen elkövetett rablás bűncselekményre vonatkozott. A rendőrség ismeretlen tettes ellen folytatott nyomozást.

A rendőrség által, a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentumokból egyértelműen kiderül, hogy konkrét információk merültek fel a panaszos és az elkövetett bűncselekmény közötti esetleges kapcsolatra. Az egyik bankfiók kamerarendszere által rögzített felvételt a rendőrség nyilvánosságra hozta a média segítségével. A felvételek hatására két bejelentés is érkezett a rendőrségre, amely során a bejelentők a panaszost vélték felfedezni a felvételeken. Az első bejelentés 2013. szeptember 26-án, név nélkül érkezett a telefontanú zöld vonalára, amely során közölte a bejelentő, hogy az interneten megtalálható bankrablás felvételéről felismerni vélték a panaszost (40 éves férfi), aki korábban boksolt, ezért az orra lapos, É. városban dolgozik és ott is lakik. Két telefonszámot is megadott a bejelentő, amely a panaszoshoz tartozik, aki szerint a panaszos agresszív, és akit egyébként az orra, az álla és a mozgása alapján ismert fel. A második bejelentés 2013. október 1-én érkezett, közvetlenül a Rablási Osztály telefonszámára, amelyben egy magát megnevezni nem kívánó nő elmondta, hogy a TV-ben látta a bankrablóról a felvételt és a mozgásáról, álláról, testalkatáról felismerte, hogy a bankrabló a panaszos, aki É. városban lakik. A bejelentő annyit mondott

még el a panaszosról, hogy van olyan kabátja és olyan cipője is, amelyet a felvételen látott. Azt mondta még el ezen kívül, hogy a panaszosnak van egy nagy motorja és valamilyen autója is.

Erre tekintettel a rendőrség a panaszos és a bűncselekmény közötti kapcsolatot a konkrét információkra alapozta, így a gyanút a két bejelentés keletkeztette, amelyek alapján intézkedni kezdtek a panaszossal kapcsolatos releváns információk beszerzése érdekében. A gyanút a panaszos híváslistáinak forgalmazása, a panaszos fényképfelvételeinek és az ismeretlen személyről rögzített képek összevetése, az esetleges hasonlóságok kimutatása is erősítette. Így a bűncselekmény kiemelkedően súlyos tárgyi súlya, társadalomra veszélyessége (t. i. fegyveres elkövetés), a rendőrség tudomására hozott információk, a két bejelentés tartalma keletkeztette a rendőrség, panaszossal szemben fennálló intézkedési kötelezettségét.

A Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontja szerint, aki idegen dolgot jogtalan eltulajdonítás végett úgy vesz el másától, hogy evégből valaki ellen erőszakot, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz büntetést követ el. A rendőrség álláspontja szerint a panaszossal szemben felmerült rablás bűncselekmény ezen szakasz (3) bekezdés a) pontja szerint minősül, azaz súlyosabban büntetendő a cselekmény, hogy ha azt fegyveresen követik el.

A rendőrség a panaszost az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja alapján állította elő. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható.

Ezen a ponton a Testület szükségesnek tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, ami szerint a bűncselekmény gyanúját a panaszeljáráásban kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőeljárást lefolytató hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, akkor amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként bűncselekmény gyanújára hivatkozik, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki.

A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy a gyanúnak az adott intézkedéshez szükséges foka – amely a gyanúsításhoz szükséges megalapozott gyanúnál alacsonyabb szintű gyanú – fennállt-e. Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésre álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy a panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének (a megalapozott gyanú szintjénél) alacsonyabb fokú gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapíthatja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható.

A fenti körülményekre tekintettel a Testület megítélése szerint nem volt nyilvánvalóan megalapozatlan az a rendőri vélemény, hogy a panaszos összefüggésbe hozható az elkövetett bűncselekménnyel, tekintettel arra, hogy a bűncselekmény feltételezett elkövetőjét a bankfiókban található kamera rögzítette, azonban annak arca részben el volt takarva, így a nyomozás ismeretlen tettes ellen folyt. A rendőrség elmondta, hogy olyan információk voltak a birtokukban, amelyek a gyanút a panaszosra terelték. A két telefonos bejelentés pár nap

elteltével érkezett be a rendőrségre. A két bejelentő bár ismeretlenül tette meg bejelentését, de mégis a panaszoszt a mozgása, az orra, az álla alapján vélték felismerni, így a rendőrség részére közölt információk összecsengtek. Így a két bejelentés, egyező tartalmukra tekintettel a panaszosra terelte a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút, amelyet a rendőrség által beszerzett információk, mint a beszerzett híváslista, a panaszos lehetséges tartózkodási helyei tovább erősítettek. A gyanúval kapcsolatban a Testület jelzi: az előállításhoz szükséges gyanú foka alacsonyabb, mint a valamely konkrét személy meggyanúsításához a büntető eljárási törvény szerint szükséges ún. „megalapozott” gyanú. Az előállításhoz szükséges „egyszerű” gyanú megalapozottá válásához – és valamely konkrét személy meggyanúsításához – további nyomozati cselekmények lehetnek szükségesek, így például az érintettek kihallgatása, vagy tárgyi bizonyítékok értékelése, etc.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Testület álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja megfelelő jogalapot szolgáltatott az előállításhoz, hiszen megítélése szerint a panasossal szemben fennállt az intézkedés elején a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú. Az előállítást pedig pont azért foganatosította a rendőrség, hogy a panasossal szemben további cselekményeket foganatosítsanak, amelyeket azt a gyanút megalapozzák, gyengítik, vagy akár kizárják.

Erre tekintettel a Testület szerint nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való alapvető joga az előállítása kapcsán.

b) Mivel azonban az idézett rendelkezés az előállítás végrehajtását az abban foglalt feltétel teljesülése esetére – vagyis ha az intézkedés alá vont személyt érintő gyanú fennáll – nem kötelező jelleggel írja elő, hanem az intézkedő rendőrnek mérlegelési jogkört biztosít, a Testület a rendőri intézkedést az arányosság követelményére figyelemmel is szükségesnek tartotta értékelni. Az Rtv. 15. §-a ugyanis kimondja, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül pedig azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A konkrét esetben a Testület álláspontja szerint a panasossal szembeni rendőri intézkedés foganatosítását az indokolta, hogy a társadalomra különösen veszélyes, fegyveresen elkövetett bűncselekmény elkövetésével gyanúsították. Erre tekintettel a panaszos mielőbbi elfogása, a további eljárási cselekmények lefolytatása érdekében szükségszerű volt. A cselekmény mielőbbi felderítése, illetve a panasossal szemben felmerült gyanú kizárásának vagy alátámasztásának igénye ezen tényezőkre figyelemmel megalapozta a panaszos előállítása arányosságának a megállapíthatóságát. Tekintettel arra, hogy a panaszoszt fegyveresen elkövetett rablások elkövetésével vádolták, így a rendőrségnek a bűncselekményből, vagy arra utaló tárgyakat, eszközöket kellett felkutatnia annak érdekében, hogy a gyanút megalapozzák, kizárják, vagy gyengítsék. Ilyen eszköz az elkövetési eszköz (fegyver), a bűncselekményből származó készpénz, és az elkövetés során viselt öltözet. Így erre tekintettel további eljárási cselekmények végrehajtása vált indokolttá, amelyet csak úgy tudtak a rendőrök foganatosítani, hogy ha a panaszoszt személyi szabadságában korlátozzák. Adott időben és helyen nem állt a rendőrök rendelkezésére más, kevésbé jogkorlátozó eszköz, hiszen a társadalomra különösen veszélyes bűncselekmény, a bűnüldözési érdek jelen esetben elsőbbséget élvezett a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogával szemben.

Mindezekre tekintettel a Testület a panaszos előállítását arányosnak ítélte meg, így álláspontja szerint nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

c) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

A rendelkezésre álló iratok alapján közelítő pontossággal rekonstruálható, hogy mi történt az előállítás időtartama alatt. A panaszost 16 óra 30 perckor állították elő. Ezután az előállításának a helyszínén megbilincselték, átvizsgálták a ruházatát és a gépjárművét, majd lakcímére szállították a rendőrök, utána a munkahelyére, majd megint vissza a lakcímére. A panaszos lakcímén fogatosított házkutatás 17 óra 2 perctől 18 óra 10 percig tartott, a munkahelyén fogatosított házkutatás pedig 18 óra 5 perctől 18 óra 15 percig. A panaszost tanúként 20 óra 40 perc és 21 óra 40 perc között, édesapját 19 óra 5 perc és 20 óra 5 perc között, a barátnőjét pedig 19 óra 49 perc és 21 óra 4 perc között hallgatták meg. A panaszost végül 21 óra 50 perckor bocsátották szabadon. A rendőrség tehát a panaszos személyes szabadságát összesen 5 óra 20 percen keresztül korlátozta. A sürgető nyomozati érdekre tekintettel sorozatban hajtotta végre a rendőrség az intézkedéseket, rövid időközönként. Az időtartamokra figyelemmel a panaszossal szemben kb. egy órán keresztül, a rendőrségre történő előállítása és tanúkénti meghallgatása közötti időben nem fogatosítottak érdemi cselekményt. Ezen „holtidőben” azonban a panaszos édesapjának és barátnőjének tanúkénti kihallgatását fogatosították, így a rendőrség a bűncselekmény felderítése érdekében végzett el érdemi cselekményt.

A Testület álláspontja szerint, a panaszossal szemben a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanút a rendőrök a helyszínén fogatosított ruházat- és csomagátvizsgálás, a panaszos munkahelyén és lakásán elvégzett házkutatás során a helyszíni előadások és a helyszínen tapasztaltak alapján kizárhatták. Így erre tekintettel a panaszos előállításának a fenntartása indokolatlan és szükségtelen volt akkor, amikor a panaszossal szemben a bűncselekmény elkövetésére irányuló gyanút teljesen kizárták, és még így is ennek ellenére a panaszost a rendőrségen 18 óra 15 percet követően a rendőrségen 21 óra 50 percig, szabadon bocsátásáig benntartották. A rendőrség saját maga hivatkozik arra, hogy a panaszossal

szemben fogatosított cselekmények alatt ismételt a körözött, ismeretlen tettes fegyveres rablást követett el, így mindenféleképpen a panaszos személyes szabadságának a korlátozása a kapitányság területén a tanúkihallgatás fogatosítása érdekében indokolatlan, szükségtelen volt.

A Testület az elvégzett vizsgálat alapján megállapította, hogy bár a panaszos előállítása indokolt volt, kellő jogalappal történt meg, a rendőrség nem tartotta be az Rtv. 15. §-ban meghatározott arányosság követelményét az előállítás időtartama kapcsán, így erre tekintettel a Testület a panaszos személyes szabadsághoz való jogának a sérelmét állapította meg.

d) A panaszos külön kifogásolta, hogy a rendőrség nem adta át részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást, pedig annak kiállítását az Rtv. 33. § (4) bekezdés kötelezően előírja.

Ny. B. r. alezredes átiratában elismerte ezen kifogást és megállapította, hogy beosztottjai valóban nem állították ki az igazolást a panaszos részére. Az osztály munkatársait erről a hiányosságról tájékoztatta, a részükre a szükséges oktatást osztályos értekezlet keretében megadta, hogy a jövőben már e téren is a norma előírásai szerint járjanak el.

A hivatkozott Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja a rendőrség részére, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

Tekintettel arra, hogy a rendőrség az írásbeli tájékoztatás elmaradását elismerte, így ezen a ponton sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. Bár a r. alezredes azt a tájékoztatást adta, hogy a panaszost tájékoztatták szóban az előállítás okáról, mégis a panaszos beadványában kifejezte, hogy nem tudott semmit az intézkedés során, hogy mit miért fogatosítanak vele, így az előállítás várható idejéről sem tájékoztatták. Vélelmezhetően a rendőrség, mivel az írásbeli dokumentációt sem teljesítette, ezért a szóbeli tájékoztatás is nagy valószínűséggel elmaradt, ezért a rendőrség nem tett eleget jogszabályi kötelezettségének, így mulasztott az előállítás idejéről szóló tájékoztatás biztosításában.

A fentiekre figyelemmel a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelmét állapította meg az előállítás idejéről szóló igazolás és tájékoztatás elmaradása vonatkozásában.

3) A panaszos sérelmezte, hogy vele szemben testi kényszert alkalmaztak, amikor kiemelték a gépjárművéből, majd a rendőrségi szolgálati gépkocsinak támasztottak, kezeit hátrafeszítették és megbilincseltek. A panaszos elmondta, hogy semmiféle ellenállást nem tanúsított az intézkedés során, végig együttműködő volt.

A rendőrség elmondta, hogy a panaszost, miután megállították testi kényszer alkalmazásával, egy rendőr emelte ki a gépjárművéből és a szolgálati gépjárműnek támasztotta annak érdekében, hogy megbilincseljék és további cselekményeket fogatosítsanak vele szemben. A rendőrség is elmondta, hogy bár a panaszos valóban nem tanúsított ellenállást az intézkedés során és együttműködő volt, mégis a bevett intézkedéstechnikai szabályok miatt szükségszerű volt testi kényszerrel történő kiemelése, hiszen nem tudhatták a panaszos gépjárművének a megállításának időpontjában, hogy a panaszosnál van-e fegyver, vagy egyéb élet kioltására

szolgáló eszköz, hiszen a panaszossal szemben fegyveresen elkövetett rablás bűncselekmény elkövetésének a gyanúja merült fel.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése alapján a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat.

A Testület a rendelkezése álló adatok alapján tényként kezelte azt, hogy a panaszos nem tanúsított ellenállást az intézkedés során és együttműködő volt. Ez az attitűd azonban az intézkedés foganatosításának kezdetén még nem volt biztosan tudható, így a rendőrség, amikor megállította a panaszos gépjárművét csak annyit tudott, hogy fegyveresen elkövetett rablások feltételezett elkövetőjét kapták el, így a kiemeléskor nem tudhatták azt, hogy a panaszos hogyan reagál a rendőrségi közlésre, van-e nála fegyver, vagy egyéb élet kioltására szolgáló eszköz. Adott pillanatban, a rendőrök testi épségének védelmére is figyelemmel csakis testi kényszer alkalmazásával, mint a legenyhébb kényszerítő eszköz alkalmazásával lehetett megkezdni a panaszossal szemben az intézkedést annak érdekében, hogy az a továbbiakban a biztonságosság jegyében folytatódhasson.

A fentiekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint az Rtv. 47. § kellő jogalapot szolgáltatott a panaszos testi kényszerrel történő kiemeléséhez, így nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz való alapvető joga.

4) A panaszos beadványában sérelmezte a bilincs, mint rendőri kényszerítő eszköz négy órán keresztül történő alkalmazását.

a) A bilincselés jogalapja tekintetében a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

A rendőri jelentés tanúsága szerint az intézkedés során a rendőrök a panaszossal szemben az Rtv. a 48. § b) és c) pontjai szerint támadás és szökés megakadályozása érdekében bilincset alkalmaztak. A bilincselés 2013. október 9-én 16 óra 30 perctől 19 óra 40 percig tartott. A kényszerítő eszköz használata során a panaszosnak sérülése, továbbá az intézkedés során anyagi kár nem keletkezett. A panaszos végig együttműködő volt, ellenállást nem tanúsított, de mégis azért döntöttek a rendőrök a bilincse alkalmazása mellett, mert az intézkedés során előfordulhat az is, hogy az együttműködést az intézkedés alá vont fél csak színleli, így a biztonságosság érdekében indokolt volt a panaszos bilincselése.

A kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerűségének vizsgálata során a Testület az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése értelmében a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. Az Rtv. 47. §-a a testi kényszer alkalmazására vonatkozóan rögzíti, hogy a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmazhat. A 48. § alapján továbbá a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására, d) ellenszegülésének megtörésére.

Az Rtv. előírásait a Szolgálati Szabályzat egészíti ki. A jogszabály 39. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan”. Ugyanezen törvényhely határozza meg azt, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása minek minősül: „a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat; b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján igyekszik azt megakadályozni; c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrre, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre támad. Testi kényszer, vagy megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés a 40. § (1) bekezdése értelmében akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A bilincseléssel összefüggésben pedig a Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdésében példalózó jelleggel felsorolja, hogy az adott kényszerítő eszköz alkalmazása az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben kivel szemben indokolt:

- „a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincset alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.”

A Testület álláspontja szerint a panaszos bilincselése addig a pontig minősült jogszerűnek, indokoltnak és szükségyszerűnek, amíg a rendőrök meggyőződhetnek arról, hogy a panaszosnál nincs semmiféle fegyver, vagy egyéb életre veszélyes eszköz. Az intézkedés kezdetekor foganatosított bilincselésre vonatkozó rendőrségi érveket a Testület

elfogadta, hiszen amikor előállították a panaszost nem lehetett minden bizonyossággal azt tudni, hogy valóban nincs a panaszosnál fegyver, és hogy milyen magatartást fog tanúsítani az intézkedés során, így ennyiben jogos volt a panaszos megbilincselése. Azonban, amikor a panaszos ruházatát és személygépjárművét a rendőrök átvizsgálták és nem találtak semmiféle fegyvert nála, akkor már csökkent a bilincselés jogalapjának megalapozottsága. A továbbiakban, amikor az egyes cselekményeket a panaszossal szemben fogatosították folyamatosan csökkent a bűncselekmény elkövetésére vonatkozó gyanú, így a kényszerítő eszköz fenntartása a házkutatások fogatosítását követően, azaz 18 óra 15 perc után jogszerűtlen, indokolatlan és szükségszerűtlen volt. Így a panaszoson mindenféle jogszabályi felhatalmazás alapján 19 óra 40 percig, azaz 1 óra 25 percen keresztül úgy volt bilincs, hogy arra a rendőrségnek nem volt kellő jogalapja.

A Szolgálati Szabályzat idézett rendelkezése szerint azt, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, abban az esetben lehet megbilincselni, ha szökése, valamint általa kifejtett támadás bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. A rendőri jelentések azonban nem tartalmaznak semmilyen olyan momentumot, amely azt igazolná, hogy a panaszos szökése, vagy bármiféle támadó cselekmény kifejtése bilincselés nélkül ne lett volna megakadályozható. A rendőrök saját maguk is arra hivatkoznak a rendelkezésre bocsátott dokumentumokban, hogy a panaszos az intézkedés során nem tanúsított semmiféle ellenállást, mindvégig együttműködő volt. A Testület többször kifejtette állásfoglalásaiban, hogy a bilincseléskor a távoli veszély önmagában nem szolgál elegendő indokként a bilincshasználatához, hiszen a reális, valós veszély az, amely a bilincselés jogszerű indoka lehet.

A Testület álláspontja szerint egy fegyveres rablás gyanúsítottjával szemben odáig indokolt volt a bilincselés, amíg átvizsgálták a panaszost és meggyőződtek arról, hogy sem fegyvert, sem bűncselekményből származó egyéb tárgyat nem tart magánál. Tekintettel arra, hogy a fegyverre vonatkozó gyanút csak akkor tudta kizárni a rendőrség, hogy ha fogatosítja a házkutatást, így a házkutatás befejezéséig indokoltnak tekinthető a bilincshasználat. A házkutatás befejezését követően mindenféleképpen el kellett volna tekinteni a bilincseléstől, így annak használata 18 óra 15 perctől indokolatlan volt. A panaszos együttműködő magatartására tekintettel a további megbilincselésnek nincsenek meg a kellően megalapozott tényállási elemei. Hivatkozva az Rtv. 48. §-ra az átvizsgálást követően nem kellett a szökéstől tartani, maga a rendőri jelentés is panaszos együttműködő magatartását emeli ki, és az átvizsgálást követően a kísért személy veszélyessége sem indokolja a bilincs további használatát.

Erre a tekintettel a Testület álláspontja szerint sérült a panaszos emberi méltósághoz való jogából levezethető testi integritáshoz fűződő joga, mivel esetében a bilincs alkalmazására, a házkutatást követően indokolatlanul került sor.

b) A Testület külön vizsgálta a megbilincselés módját.

A panaszost a gépjárművéből történő kiemelését követően kezeit a szolgálati gépjárműnek támasztották, majd a kezeit hátrafeszítették és ebben az állapotban megbilincseltek a kezeit és beültették a szolgálati gépjárműbe.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontja szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer

útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől. A (7) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés alá vont személyt fekvő helyzetben, falnak vagy más tárgynak nyomva megbilincselheti, ha azt a személy aktív ellenszegülése, támadása, erőszakos magatartásra vagy ezek kialakulásának megelőzése szükségessé teszi.

Tekintettel a panaszos ellenszegülésének a hiányára, valamint arra, hogy szökésétől, esetleges támadás kifejtésétől nem lehetett alappal tartani, valamint a ruházat- és gépjármű átvizsgálás nem igazolt fegyvert, a Testület álláspontja szerint a bilincselésnek az a módja, hogy a panaszos kezeit hátrabilincseltek, nem tekinthető jogszerűnek, illetve nem felelt meg a fentebb idézett Rtv. 16. §-ában meghatározott arányosság követelményének, mert a bilincselés ilyen formában való fenntartása jogszerűtlen volt a 17 óra 2 perctől foganatosított cselekményeknél. Tekintettel arra, hogy a panaszosnál nem találtak a rendőrök fegyvert, így a Testület álláspontja szerint a rendőröknek az arányosság és fokozatosság elvére tekintettel a panaszos kezeit előre kellett volna bilincselni a házkutatások során.

A fentiek alapján a Testület álláspontja szerint a bilincs alkalmazásának módja miatt is sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.

5) A panaszos beadványában azt is kifogásolta, hogy amikor intézkedés alá vonták rászégezték a fegyvert.

Az Rtv. 22. §-ának felhatalmazása értelmében a „rendőr szolgálati fegyver viselésére jogosult. A szolgálati fegyver viselése és tárolásával kapcsolatos szabályokat külön jogszabály állapítja meg.” A lőfegyverhasználatra, mint kényszerítő eszközre vonatkozó alapvető szabályokat az Rtv. 52-56. §§-ai határozzák meg. E szerint lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül. Azt sem a rendőri szervek, sem a panaszos nem állították, hogy lőfegyverhasználatra sor került volna.

A Testület álláspontjának kialakításakor figyelemmel volt arra a tényre, miszerint a helyszínrre kikerkező rendőri erők olyan információ birtokában voltak, miszerint egy olyan személy elfogását kell foganatba venniük, akinek a birtokában vélhetően fegyver van, és aki megalapozottan gyanúsítható fegyveres rablás bűncselekményével.

A Testület a rendelkezésre álló információk, valamint a mások életére és testi épségére potenciális veszélyhelyzetet jelentő körülmények alapján úgy ítélte meg, hogy önmagában a lőfegyver kézbe vétele és tűzkész állapotban tartása a panaszos emberi méltósághoz fűződő jogából levezethető testi integritáshoz fűződő jogát nem sértette.

6) A panaszos sérelmezte, hogy a házkutatás foganatosításakor jó hírnevét sértette a rendőri intézkedés, tekintettel arra, hogy továbbra is bilincsbn volt kénytelen az utcán várakozva megvárni, amíg az intézkedést végrehajtják a rendőrök, valamint a munkahelyén a kollégái szeme láttára foganatosították a házkutatást a rendőrök.

Tekintettel az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

A Testület gyakorlatában rendszeresen előfordulnak olyan ügyek, amelyekben a rendőri intézkedés nyilvános helyen, alkalomadtán szomszédok, vagy munkatársak szeme láttára

zajlik. A Testület rendszerint abból indul ki hasonló esetekben, hogy a nyilvánosság bizonyos mértékig elkerülhetetlenül a rendőri intézkedések velejárója.

A rendelkezésre álló jegyzőkönyvek és előadások alapján a panaszos lakásán fogatosított házkutatás 17 óra 2 perctől 18 óra 10 percig tartott, de a panaszost eközben elszállították a munkahelyére, ahol 18 óra 5 perc és 18 óra 15 perc között vizsgálták át a munkahelyét (szekrényét és szerszámaikat). A Testület álláspontja szerint a munkahelyen fogatosított házkutatás, mivel összesen 10 percet vett igénybe, nem kellett a panaszosnak aránytalanul hosszú ideig bírnia a munkatársak figyelmét, így a Testület szerint nem sérült a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető joga. A lakáson fogatosított házkutatás során a panaszos nem volt végig jelen, hiszen a rendőrség és a panaszos előadása egyezik annyiban, hogy először a lakására állították elő a panaszost, majd a munkahelyére, és ismét a lakására, így valószínűleg, 20-30 percet kellett a nyilvánosságot túrnia a panaszosnak. Az időtartam a lakás nagyságának függvényében változik és mivel egy kétszintes családi ház a szóban forgó házkutatás tárgya, így a Testület véleménye szerint jelen esetben is szükségszerű volt a várakozási időtartam, így nem sérült a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető joga.

Így a fentiekben kifejtettek alapján nem sérült a panaszos jó hírnévhez fűződő alapvető joga.

7) A panaszos sérelmezte, hogy mielőtt előállították a lakására őrizetlenül hagyták a gépjárművét és külön rendőri engedély birtokában, 18 óra 30 perc, azaz két órával az előállítását követően a beteg édesapjának kellett hazavinnie az autót. Így álláspontja szerint akár el is tulajdoníthatták volna azt, ezért álláspontja szerint sérült a tulajdonhoz való alapvető joga.

A rendőrség által megküldött dokumentumokból kiderül, hogy M. Z. r. t.zls. volt az, aki a panaszos autóját lezárta és olyan helyre parkolta le, amely nem képez forgalmi akadályt a közúti közlekedésben. A gépjárművet az É. város, B. utca 31. szám előtti úttesten, a forgalom akadályozásával hagyták hátra. A forgalmi akadály megszüntetése végett a panaszos jelenlétében, 10 métert hátrafelé tolva, a fenti helyen, az úttest melletti murvás részen szabályosan, sérülésmentesen parkolta le M. Z. r. t.zls. A gépkocsi átkutatását követően a panaszos jelenlétében, abból nagyobb értékeit kérésére kivéve, kulcsával biztonságosan lezárták és átadták az édesapjának. Az édesapját később, a házkutatás befejezését követően szállították el a panaszos gépjárművéért.

A Szolgálati Szabályzat 15. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha az Rtv. 33-34. §-a, vagy 37. § b)-c) pontja alapján a személyt a lakásából szállítják el, szükség esetén a lakásban maradó vagyontárgyait a rendőr biztonságba helyezi, az üresen maradó lakást tanúk jelenlétében lepecsételi.

Sem az Rtv., sem pedig a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a panaszolthoz hasonló esetben – amikor tehát nem a lakásban maradó vagyontárgyokról, hanem egyéb vagyontárgyokról kell gondoskodni – az intézkedő rendőrnek hogyan kell eljárnia. A Testület álláspontja szerint azonban az Rtv. 2. §-ából következően (amely szerint a rendőrség óvja az ember jogait) és a Szolgálati Szabályzat fent hivatkozott rendelkezésének analógiájára nemcsak a lakásban maradó, hanem egy annál tágabb körbe tartozó – az intézkedés helyszínén maradó – vagyontárgyak tekintetében is fennáll az eljáró rendőrnek az a kötelezettsége, hogy az intézkedés alá vont személy vagyontárgyait

biztonságba helyezze. Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrség a feladatának ellátása során a tulajdonhoz fűződő jogot korlátozhatja.

Előállhat tehát olyan helyzet, amelyben a legitim célt szolgáló intézkedés sikeres végrehajtásának érdeke összeütközésbe kerül a rendőrség jogvédelmi kötelezettségével. Jelen esetben is ilyen összeütközés merült fel, hiszen az intézkedő rendőrnek azt kellett mérlegelnie, hogy milyen módon tudja a panaszos gépkocsiját a lehető legbiztonságosabban elhelyezni az intézkedést eredményes végrehajtásának veszélyeztetése nélkül.

A rendőrök a gépkocsit lezárt állapotban hagyták a fentebb leírt helyen. A Testületnek azt kell megítélnie, hogy a rendőr az adott helyzetben megfelelően mérlegelte-e az egymásnak feszülő érdekeket, illetve jogokat.

Ennek értékelése során a Testület abból indul ki, hogy csak abban az esetben állapíthat meg jogsértést a rendőrség részéről, ha a rendőrök által a vagyonbiztonság garantálása érdekében megtett lépések az ügy összes körülményét – így az intézkedéssel elérni kívánt célt is – figyelembe véve nyilvánvalóan elégtelenek voltak.

Önmagában az a tény, hogy a rendőrök a fentebb meghatározott helyen lezárt állapotban helyezték el a panaszos gépjárművét nem sérti a panaszos tulajdonhoz való jogát addig, ameddig ez arányban áll az intézkedéssel elérni kívánt céllal. Mivel a házkutatások foganatosítását követően a rendőrök kizárták a panaszossal szemben felmerült gyanút, ekkor úgy határoztak, hogy a panaszos édesapját a gépjárműhöz szállítják, hogy azt biztonságban hazavezethesse. Így a gépjárművet a rendőrök addig hagyták őrizetlenül, lezárt állapotban, amíg a gyanú megalapozására, kizárására, gyengítésére szolgáló cselekményeket elvégezték.

Így a fentiekben kifejtettek alapján, különös tekintettel a társadalomra veszélyes cselekmény, a nyomozási és bűnözési érdekre, nem sérült a panaszos tulajdonhoz való joga a gépjármű helyszínen hagyása következtében.

III.

A Testület úgy ítélte meg, hogy jogszerűen vonták a panaszost rendőri intézkedés alá, így nem sérült a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joga. Tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetésének a rendőri intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt, a panaszos előállítása nem sértette a panaszos személyes szabadsághoz fűződő alapvető jogát. A Testület a panaszos előállítását arányosnak találta, így nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga. Bár a panaszos előállítása arányos és jogszerű volt, még sem állta ki az időtartam arányosságának a próbáját, így az előállítás időtartama kapcsán a Testület a panaszos személyes szabadsághoz való jogának a sérelmet állapította meg. Tekintettel arra, hogy a rendőrség nem tájékoztatta sem szóban, sem írásban a panaszost az előállítás idejéről, így sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga. A Testület szerint a panaszos testi kényszer alkalmazásával való kiemelése a gépjárműjéből nem sértette a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz való alapvető jogát. A Testület a panaszos emberi méltóságából levezethető testi integritáshoz való jogának a sérelmét állapította meg a panaszos bilincselésének jogossága és módja tekintetében. A panaszos azon kifogása kapcsán, hogy rá fegyvert szegeztek a Testület szerint nem sérült a panaszos emberi méltóságából levezethető testi

integritáshoz való alapvető joga. A Testület szerint a panaszos jó hírnévhez való joga nem szenvedett sérelmet annak kapcsán, hogy végig kellett néznie a szomszédoknak és a lakókörnyezetének azt, hogy vele szemben a rendőrök intézkednek. A panaszos tulajdonhoz való joga sem sérült a gépjárműve őrizetlenül hagyása tekintetében.

A Testület álláspontja szerint a jogsérelem mértéke eléri azt a szintet, amely indokoltá teszi, hogy a Testület állásfoglalását megküldje az országos rendőrfőkapitánynak, ezért döntését a rendelkező részben foglaltak szerint alakította ki.

Budapest, 2014. november 20.

Dr. Lukács Tamás
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

A Testület az állásfoglalását az alábbi dokumentumok alapján hozta:

- a panaszos 2013. október 17-ei keltezésű panaszbeadványa (4 oldal),
- az országos rendőrfőkapitány 2014. január 7-ei átirata (1 oldal),
- a BRFK Hivatal vezetőjének 2013. december 20-án kelt átirata (1 oldal),
- a rendőrségi panasz eljárás felfüggesztéséről rendelkező, 2013. december 20-án kelt végzés (2 oldal),
- a Rablási Osztály vezetőjének 2013. november 5-ei jelentése (4 oldal),
- a Bűnügyi Bevetési Osztály vezetőjének 2013. november 4-ei átirata (2 oldal),
- 2013. október 24-ei rendőri jelentés (1 oldal),
- 2013. október 24-ei rendőri jelentés (1 oldal),
- 2013. október 25-ei rendőri jelentés (2 oldal),
- 2013. október 29-ei feljegyzés (1 oldal),
- 2013. október 28-ai rendőri jelentés (1 oldal),
- 2013. szeptember 26-ai jelentés (5 oldal),
- 2013. október 1-ei jelentés (1 oldal),
- 2013. szeptember 26-ai jelentés (9 oldal),
- 2013. szeptember 27-ei jelentés (2 oldal),
- 2013. október 21-ei jelentés (3 oldal),
- a panaszos édesapjának tanúkihallgatásáról rendelkező jegyzőkönyv (7 oldal),
- a panaszos barátnőjének tanúkihallgatásáról rendelkező jegyzőkönyv (5 oldal),
- jegyzőkönyv a panaszos tanúkihallgatásáról (5 oldal),
- az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés (1 oldal),

- parancsnoki vélemény és kivizsgálás az előállítás végrehajtásáról/ kényszerítő eszközök alkalmazásáról (1 oldal),
- jegyzőkönyv házkutatásról, lefoglalásról (4 oldal),
- jegyzőkönyv házkutatásról, lefoglalásról (4 oldal).

Az állásfoglalást kapják:

panaszos

Papp Károly r. altábornagy

Országos Rendőrfőkapitány
1139 Budapest, Teve u. 4-6.

Irártár

FÜGGETLEN RENDESZETI PANASZTESTÜLET